

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

01601, м. Київ-601, вул. Еспланадна, 8/10 тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua

13.10.2011 № 10169/0/14-11/18

на № _____ від _____

**ЦК Профспілки працівників
освіти і науки України**

Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01012

Міністерство соціальної політики на виконання доручення Кабінету Міністрів України від 14.09.2011 № 43609/1/1-11 разом з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту розглянуло звернення ЦК Профспілки працівників освіти і науки України від 02.09.2011 № 02-5/438 щодо актуальних проблем в галузі освіти та повідомляє.

Щодо забезпечення бюджетного асигнування на освіту.

За інформацією МОНмолодьспорт, відповідно до ст. 61 Закону України „Про освіту”, держава забезпечує бюджетні асигнування на освіту в розмірі не меншому десяти відсотків національного доходу. В даний час в Україні вартість національного доходу не визначається, а обраховується обсяг валового внутрішнього продукту. Діючим законодавством не встановлено відсоток забезпечення видатків на освіту від валового внутрішнього продукту.

МОНмолодьспорт щороку при формуванні показників проекту державного бюджету на відповідний рік подає свої пропозиції щодо достатнього забезпечення бюджетного фінансування на освіту. Однак, при затвердженні Закону України про державний бюджет пропозиції Міністерства не враховуються у повному обсязі.

Щодо підвищення рівня оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників з урахуванням вимог законодавства про освіту та норм Указу Президента України від 30.09.2010 № 926 „Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні”.

На виконання Указу Президента України щодо підвищення розміру заробітної плати педагогічних працівників, зняття напруги та врегулювання непорозумінь, які виникли у трудових колективах протягом 2010 р., Кабінетом Міністрів України прийнята постанова від 23.03.2011 № 373 „Про встановлення надбавки педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації, інших установ і закладів незалежно від відомчого підпорядкування”, що набрала чинності з 1 вересня 2011 року.

Виходячи з соціально-економічного становища країни та фінансових можливостей Державного бюджету України, Урядом здійснюються поступові кроки щодо підвищення оплати праці педагогічних працівників відповідно і одночасно з підвищенням заробітної плати працівників всієї бюджетної сфери.

Так, постановами Кабінету Міністрів України від 29.12. 2010 № 1212, від 30.03.2011 № 310 та від 11.05.2011 № 524 внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 „Про оплату праці працівників на основі

944
20.10.11

Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”, відповідно до яких, у 2011 році посадові оклади (тарифні ставки) розраховуються виходячи з розміру посадового окладу (тарифної ставки) працівника першого тарифного розряду з 1 січня – 613 грн.; з 1 квітня – 625 грн.; з 1 липня – 635 грн.; з 1 вересня – 641 грн.; з 1 жовтня – 660 грн.; з 1 грудня – 704 грн. На виконання рішень Уряду були розроблені відповідні накази МОНмолодьспорт від 02.02.2011 № 90, від 18.04.2011 № 348 та від 20.06.2011 № 595.

Крім того, слід зауважити, що постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 524 „Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” розпочато ліквідацію „зрівнялівки” в оплаті праці працівників 1–7 тарифних розрядів. Цим рішенням Уряд починає відновлювати диференціацію в системі оплати праці.

Також, з метою вдосконалення оплати праці працівників бюджетної сфери та створення належних умов для підвищення ефективності їх праці, в тому числі працівників галузі освіти, Кабінетом Міністрів України схвалено Концепцію удосконалення оплати праці працівників бюджетної сфери, яку передбачається реалізувати протягом п'яти років.

Ця Концепція спрямована на:

поетапне підвищення заробітної плати працівників окремих галузей бюджетної сфери (зокрема, галузі освіти) оплата праці яких здійснюється на основі Єдиної тарифної сітки. При цьому мають бути забезпечені гарантії з оплати праці, які встановлені законодавством;

визначення розмірів посадових окладів працівникам бюджетної сфери залежно від їх кваліфікації, складності виконуваних робіт та умов праці. На сьогодні деякі категорії працівників, в тому числі й педагогічні, посади яких вимагають вищої освіти і значного досвіду роботи мають посадові оклади, які дуже близькі за розмірами до посадових окладів некваліфікованих працівників, знаходяться майже на рівні мінімальної заробітної плати;

забезпечення віднесення професій (посад) працівників до розрядів Єдиної тарифної сітки з урахуванням вимог довідників кваліфікаційних характеристик професій (посад) працівників бюджетної сфери (з цією метою, МОНмолодьспорт на даний час розробляються кваліфікаційні характеристики посад педагогічних і науково-педагогічних працівників);

удосконалення нормативно-правової бази з питань оплати праці працівників окремих галузей бюджетної сфери та упорядкування додаткових видів виплат.

Щодо гарантій держави у забезпеченні безоплатним користуванням житлом з опаленням і освітленням педагогічних працівників у сільській місцевості і селищах міського типу.

Законами України про державний бюджет на 2005-2008 роки дія абзацу першого частини четвертої статті 57 Закону України „Про освіту” щодо гарантій держави у забезпеченні безоплатним користуванням житлом з опаленням і освітленням педагогічних працівників у сільській місцевості і селищах міського типу була обмежена розміром доходу педагогічних працівників (тобто пільги надавалися, якщо вони мали право на податкову соціальну пільгу). Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 № 10-рп/2008 введення податкової соціальної пільги було визнано неконституційним.

Проте, відповідно до п. 14 постанови Кабінету Міністрів України від 28.05.2008 № 530 „Деякі питання соціального захисту окремих категорій громадян” пільги, компенсації та гарантії працівникам бюджетних установ надаються за умови, якщо розмір наданих пільг у грошовому еквіваленті разом із середньомісячним сукупним доходом пільговика за попередні шість місяців не перевищує 900 гривень.

У 2009-2011 роках (на відміну від 2005-2008 років) ні законами України про державний бюджет, ні Законом України „Про освіту” не було передбачено жодних обмежень грошовим доходом при наданні пільг з оплати комунальних послуг педагогічним працівникам у сільській місцевості і селищах міського типу.

Щодо надання пільгових кредитів на будівництво і придбання житла для педагогічних та науково-педагогічних працівників.

З метою поліпшення житлових умов педагогічних та науково - педагогічних працівників та відповідно до положень абзацу п'ятого частини першої статті 57 Закону України „Про освіту” та Закону України „Про внесення змін до статті 57 Закону України „Про освіту” від 22.02.2006 № 3461 – IV у 2007 р. започатковано бюджетну програму надання пільгових кредитів на будівництво (придбання) житла для педагогічних та науково-педагогічних працівників.

У 2008 р. на фінансування зазначеної бюджетної програми виділено лише третину коштів від тих, що передбачалися відповідно до Закону України „Про Державний бюджет України на 2008 рік”, а у 2009 р. Законом України „Про Державний бюджет України на 2009 рік” цільові видатки на зазначену мету не передбачалися.

Відповідно до Закону України „Про Державний бюджет України на 2010 рік” на реалізацію зазначеної бюджетної програми були передбачені кошти у сумі 4034,8 тис. грн., у 2011 році відповідно до Закону України „Про Державний бюджет України на 2011 рік” передбачено 2234,0 тис. грн. джерелом надходження яких, є кошти від повернення кредитів, отриманих педагогічними та науково-педагогічними працівниками у попередні роки.

Щодо встановлення пенсійного забезпечення педагогічним працівникам на рівні 80-90% від їх заробітної плати.

Покращення рівня пенсійного забезпечення педагогічних працівників, безперечно, підтримується. Проте, при розгляді даного питання необхідно враховувати наступне.

На сьогоднішній день пенсійне забезпечення педагогічних працівників здійснюється відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” із збереженням пільг при виході на пенсію, передбачених Законом України „Про пенсійне забезпечення” (пенсія призначається за наявності спеціального стажу роботи не менше 25 років незалежно від віку). Виключно цим Законом визначаються види пенсійних виплат, умови набуття права та порядок визначення розмірів пенсійних виплат, в тому числі зазначеній категорії осіб.

Відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” пенсія призначається виходячи з страхового стажу та заробітної плати, з якої сплачувалися страхові внески.

Реалізація даної пропозиції призведе до порушення одного із основних принципів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування - рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов'язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Крім того, одним із принципів пенсійного реформування є заборона розширення діючих пільг у пенсійному забезпеченні. Так, збільшення пенсійного забезпечення педагогічним працівникам, які на сьогоднішній день вже мають право на пенсію за вислугу років, спричинить ряд додаткових звернень працівників інших галузей та професій з вимогами щодо перегляду розміру пенсійного забезпечення.

Водночас повідомляємо, що у разі встановлення педагогічним працівникам пенсії у розмірі 80-90 відсотків від суми їх заробітної плати відповідно до Закону України „Про державну службу” слід звернути увагу на те, що законодавством про державну службу встановлено ряд обмежень для державних службовців (заборона участі у страйках, займатись підприємницькою діяльністю, тривалість відпустки та робочого часу та ін.), тому надання статусу державних службовців зазначеним категоріям осіб по суті призведе до звуження їх прав.

Водночас, необхідно зазначити, що дана норма не може бути реалізована, оскільки не визначено умови призначення таких пенсій, тривалість стажу, період, за який братиметься заробітна плата при визначенні розміру пенсії, порядок виплати пенсії тощо.

Крім того, дана норма містить ознаки дискримінації по відношенню до інших категорій працівників та пенсіонерів - критерії, за якими підвищену пенсію пропонується виплачувати саме педагогічним працівникам, незрозумілі. Сумнівною є логіка подібних пропозицій - виплачувати підвищений розмір пенсії працівникам замість того, щоб забезпечити гідний розмір оплати праці.

Питання підвищення престижності професії педагогічного працівника слід вирішувати шляхом реформування галузі освіти, під час якого комплексно підійти до підвищення матеріального забезпечення педагогічних працівників та здійснення відрахувань внесків до недержавних пенсійних фондів. Ці заходи дозволять підвищити розміри пенсій цим працівникам.

Водночас повідомляємо, що 1 жовтня 2011 року набув чинності Закон України „Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи”. З прийняттям Закону збережено умови визначення права на пенсію за віком на пільгових умовах та на пенсію за вислугу років. Законом змінено порядок виплати спеціальних пенсій, зокрема, зменшено розмір з 90 до 80 відсотків заробітної плати державних службовців.

Законом передбачається підвищити престижність роботи працівників бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, культури, соціального забезпечення та інших) шляхом виплати їм одноразової грошової допомоги при виході на пенсію за віком у розмірі 10 призначених місячних пенсій.

Враховуючи наведене, вважаємо, що прийняття рішень, які впливатимуть на збалансованість бюджету Пенсійного фонду України та спричинятимуть необхідність здійснення значних додаткових видатків із Державного бюджету України, є недоцільним.

Щодо встановлення надбавки за престижність праці педагогічним працівникам вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2011 № 373 надбавка в розмірі 20 відсотків посадового окладу (ставки заробітної плати) встановлюється педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладів, вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, інших установ і закладів незалежно від їх

підпорядкування. Постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 963 „Про затвердження переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників” затверджено перелік посад педагогічних працівників усіх навчальних закладів, інших установі закладів незалежно від відомчого підпорядкування, у т.ч. вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, закладів післядипломної освіти, навчально-методичних (методичних) кабінетів (центрів) тощо, яким встановлюється 20 відсоткова надбавка.

**Заступник Міністра –
керівник апарату**

В. Коломісць